

АНАЛІЗ ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ ОПЕРАЦІЙ З ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

Мороз С.Г., Нгуєн Т.Ч.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

m.sg@ukr.net

ПДВ залишається одним з найпоширеніших податків у світі, що обумовлено його потужним фіскальним та регуляторним потенціалом. В Україні у 2018 р. за рахунок ПДВ було забезпечено 38% податкових надходжень до бюджету. Цей податок забезпечує стабільні надходження до навіть у періоди кризи та за умов нестабільності економіки, оскільки споживачі навіть за зниження попиту все одно купують мінімально необхідний обсяг товарів, робіт, послуг. Це стосується і лікарських засобів (ЛЗ), оскільки вони відносяться до життєво-необхідних товарів, а тому потреба у їх придбанні присутня постійно через необхідність лікування та профілактики захворювань.

Метою дослідження є аналіз рівня оподаткування ПДВ в Україні та за кордоном.

В Україні досить довгий час операції з реалізації ЛЗ перебували на пільговому режимі оподаткування ПДВ та були звільнені від нього. Дискусії відносно введення ПДВ на ЛЗ в Україні велися постійно, з боку уряду наводилися вагомні аргументи щодо ефективності його введення, але фармацевтична громадськість, виробники фармацевтичної продукції, науковці, спеціалісти аптечної мережі надавали фахове обґрунтування негативних наслідків такого введення. З березня 2014 р. було запроваджено 7% обкладання ПДВ на операції з ЛЗ. З точки зору соціального захисту громадян, як частини державної політики, ЛЗ мають бути економічно доступними для всіх верств населення. Тобто, під час реалізації цієї групи товарів повинні включатись не тільки фіскальні, а й регуляторні чинники, які б захищали їх доступність для населення. У законодавстві ЄС зазначено, що фармацевтична продукція, яка застосовується в охороні здоров'я для профілактики і лікування захворювань,

може оподатковуватися за зниженою ставкою ПДВ. Таким чином, у країнах ЄС ЛЗ обкладаються ПДВ за зниженою ставкою (рис. 1).

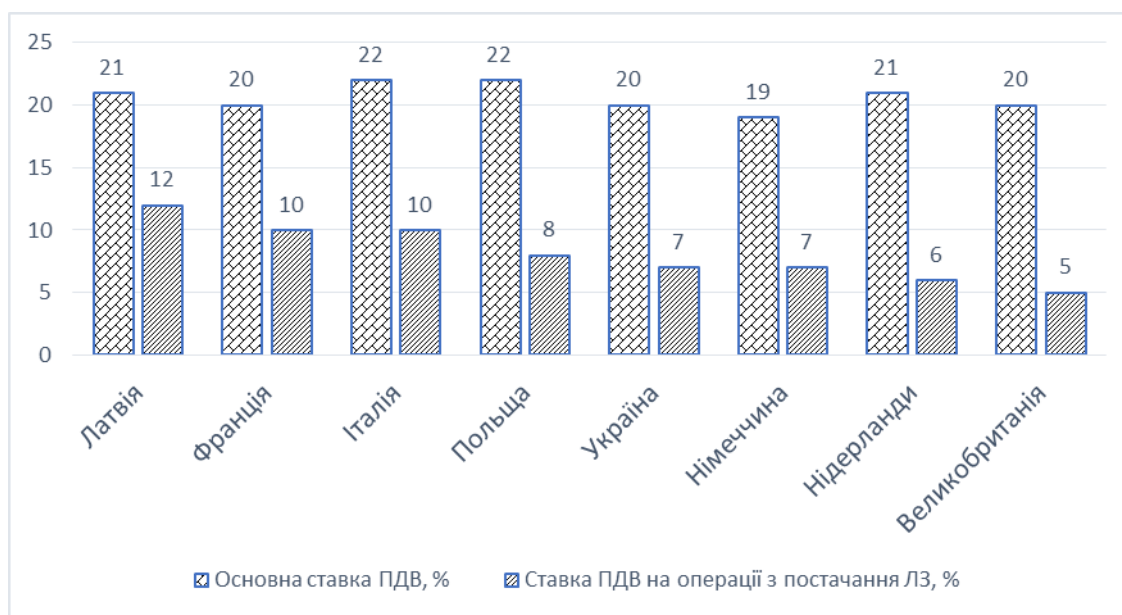

Рис. 1. Рівні ПДВ в Україні та деяких країнах світу

Як свідчать дані, в країнах ЄС рівень ПДВ на лікарські засоби істотно варіює. В деяких країнах з урахуванням стану економіки, наявності соціальних стандартів використовується диференційованість ставок. Так, у Франції реімбурсовані ЛЗ обкладаються ПДВ на рівні 2,1%, нереімбурсовані – 7%. У ряді країн використовується диференційована ставка ПДВ на рецептурні і безрецептурні ЛЗ. Можна припустити, що коли країна не має потреби у максимальній реалізації фіскального потенціалу ПДВ, це характеризує високий рівень життя громадян, оскільки ПДВ є податком споживання.

Варто відмітити, що в розвинутих країнах чимала частка витрат на ЛЗ покладається на державу, а також приватні страхові компанії. В Україні ситуація кардинально відрізняється – майже всі ЛЗ громадяни придбавають за власні кошти, і це в умовах, коли витрати на ліки в нашій країні становлять лише 22% від середньоєвропейського показника. Проте навіть в країнах ЄС до впровадження ПДВ підходили поступово, адже зростання цін на ЛЗ впливає на функціонування всієї системи охорони здоров'я.